

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTMMN022 Kulturális nyelvészet ea.

Tantárgy neve: Kulturális nyelvészet	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMMN022 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Farkas Zsolt adjunktus	
Közreműködő oktató(k): Farkas Zsolt adjunktus	
Tantárgyi egység: Kulturális nyelvészet ea.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMMN022 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 2T (A szak keresztféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak ősszel, páros számúit csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: 1 (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): kollokvium (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: 2	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): Az előadásokon a hallgatók megismerik a kultúra és a nyelv közötti legfontosabb összefüggéseket, a kultúra rétegeit és elemeit, a világ globális nyelvi rendszerét: a hipercentrális, a szupercentrális, a centrális és a periférikus nyelveket, a nyelvcsaládokat, a pidzin és a kreol nyelvek kialakulását és sajátosságait, a mesterséges nyelvek. A kurzus foglalkozik a kulturális és nyelvi identitással, a kultúraközi kommunikációval, a nyelvi kontaktusokkal, a nyelvi érintkezéssel. Kitér a nyelvek és kultúrák együttélésére a Kárpát-medencében, illetve az Európai Unióban. A témák érintik a kognitív nyelvészet kutatási területeit is.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> Európai és hazai kulturális kontextusokra való kitekintéssel ismeri a magyar nyelv kommunikációs formáinak, szövegtípusainak, történeti folyamatainak fő sajátosságait. Tájékozott a magyar nyelvű szövegek és kulturális jelenségek nyelvi és irodalmi értelmezésének ismert eljárásai és módszerei, valamint ezek szakmailag elfogadott kontextusai és értékelési terén. <i>képesség:</i> Képes átlátni a magyar nyelvi és irodalmi hagyományok szerepét a nemzeti identitásképző diskurzusok felépítésében, és elhelyezi e jelenségeket a szakterület szempontjából releváns hazai és európai kontextusban. <i>attitűd:</i> Képvisei a magyar identitás nyelvi, társadalmi sokszínűségét. <i>autonómia és felelősség:</i> Kialakít olyan, történetileg és világnézetileg koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását. Tudatosan képviseli azon módszereket, amelyekkel a nyelvtudomány dolgozik.</p>	

Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:

1. A kulturális nyelvészet alaptételei
2. A kulturális nyelvészet mint módszer
3. A kultúra fogalma. Kultúra-értelmezések.
4. A kulturális nyelvészet interdiszciplinaritása, határterületei
5. A frazeologizmusok mint a kultúra lenyomatai a nyelvben
6. A nyelv és a kultúra összefüggését tárgyaló elméletek
7. A kognitív nyelvészet alapelvei
8. Kategorizáció, jelentés, prototípus.
9. Kategorizáció-modellek.
10. A világ globális nyelvi rendszere
11. A nyelvi kontaktusok
12. Interkulturalitás
13. Multikulturalitás
14. A mesterséges nyelvek

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): K

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Crystal, David 1998. *A nyelv enciklopédiája*. Osiris Kiadó, Bp.

Balázs Géza–Veszelszki Ágnes 2012. *Nyelv és kultúra. Kulturális nyelvészet*. Magyar Szemiotikai Társaság. Bp.

Swaan, Abram De 2004. *A nyelvek társadalma. A globális nyelvrendszer*. Typotex, Bp.

Sharifian, Farzad 2017. *Cultural Linguistics*. John Benjamins Publishing Company, Monash University

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Andor Csaba 1980. *Jel – kultúra – kommunikáció*. Gondolat, Bp.

Hidasi Judit 2004. *Interkulturális kommunikáció*. Scolar, Bp.

Ong, Walter 1982. *Orality and Literacy: The Technologizing of the Word*. London–New York,

Methuen